

Hrvoje Morović:

PUČKI LIST

Na 7. svibnja 1891. tj. upravo na dan svetoga Dujma izašao je u Splitu prvi broj »PUČKOG LISTA«. Taj je list bio namijenjen seljacima Splita i okolice i radnim ljudima srednjodalmatinskog područja.

U uvodnom proglasu lista kaže se:

Puče naš! Da ti ništa bolje oči otvoriš, ljustvu, poštenju, radnji i svakom dobrom napridku bolje da se naučiš. Pučki list dolazi da ti štogod pametna kaže, da ti bude ugodan razgovor, da ti um prosvitli, srce da ti razveseli. Ništa zamrsita, ništa duboka, već jedino što ti moreš svojim umom dosegnuti, što srce tvoje more uzradovati bit će pisano u Pučkom listu.

A zadatke i namjenu lista uredništvo je označilo ovako:

Znaj, puče, da ni o maloj ni o velikoj, o politici stranaka, osoba neće biti u ovom listu govora. Ali hoće ti, puče, tvoj Pučki list kazivati kakvi su junaci tvoga roda bili, kako su za viru svoju i jezik krv lili, kako se je i tebi u nje ugledati, kazat će ti sve po istini, u pismam, govorim i razgovorim . . .

Uredništvo se pridržavalo programskih napomena gotovo za cijelo vrijeme izlaženja Pučkog lista od 1891. do 1922. Ono je pronašlo prikladan i popularan način na koji je bilo najlakše uspostaviti kontakt sa širokim narodnim masama. Većina priloga bila je pisana ikavštinom, što je uredništvo ovako obrazlagalo:

Pišemo za sada ikavštinom s toga razloga, da se Pučki list što bolje udomaći u puku srednje Dalmacije, kojemu je ponajviše namijenjen, a koji isključivo ikavštinom govori. Jedna nam je glavna na pameti, da ga puk obljubi, da ga štije, da ga lakše razumi.

Poznati hajduk imotske krajine Andrijica Šimić upitao je u jednom razgovoru urednika Jurja Kapića:

A kud ide taj tvoj Pučki list?

Kapić mu je odgovorio:

Po svim našim hrvatskim zemljama. Pače leti čak do Carigrada i Smirne, jer i tamo ima naših ljudi, koji ga primaju. Još ide jedno 300 komada u Novu Zelandu, a u Ameriku dvaput toliko.

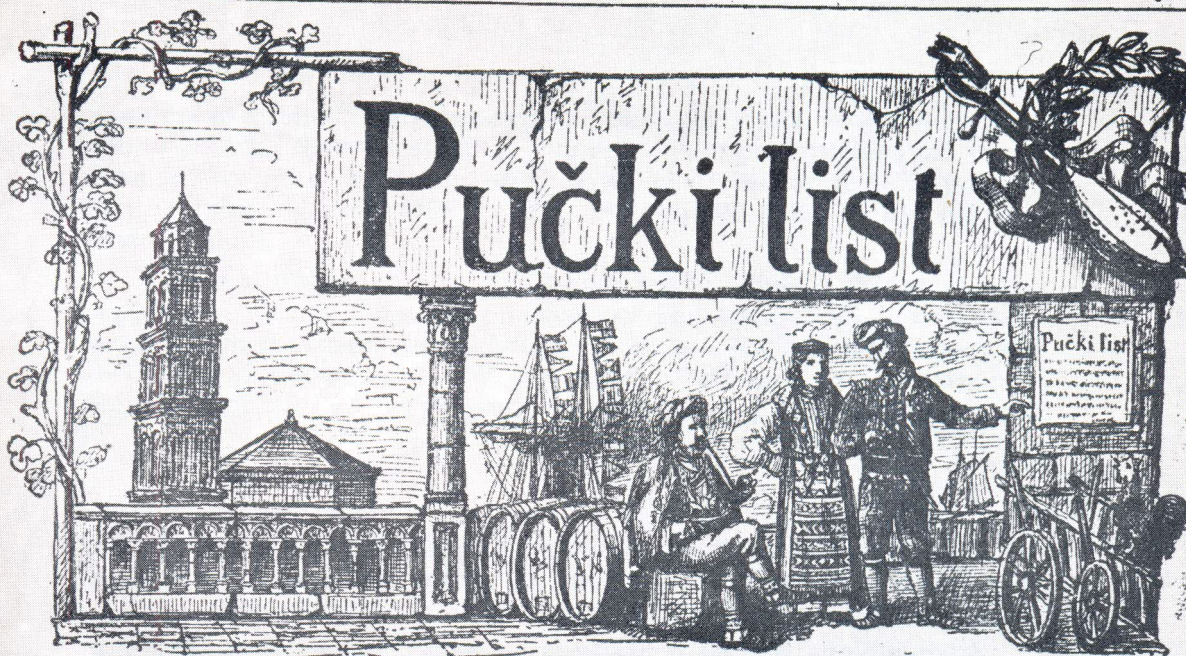
List je najprije izašao u 3500 komada i bio odmah razgrabljen, pa je povećao nakladu na 5000 komada. Izlazio je redovito svake prve i treće subote u mjesecu. Dakle 24 broja godišnje. Vlasnik i odgovorni urednik za prvo godište bio je *Marko Pilić*, za drugo do petog *Marko Lubin*, od petog do jedanaestog *Jure Rosić*, a od jedanaestog dalje do prestanka izlaza *Juraj Kapić*. Kapić, pučki učitelj iz Jesenica, bio je inače od početka glavni suradnik i suurednik lista. Uredništvo je okupilo lijep broj suradnika, sve ondašnjih istaknutih publicista i stručnjaka: don Franu Bulića, don Franu Ivaniševića, dr Ivana Bulića i dr Srećka Karamana, pa prof. Miroslava Alačevića, Marka Vrsalovića i druge.

U razdoblju od tri decenije Pučki list je postao pravi narodni »magazin«. On je postao najtraženija literatura seljaka te se čitao na večernjim sijelima. Pojedine pučke i narodne pjesme objavljene u tom listu učile su se napamet. List je bio pristupačan i nepismenim ljudima jer je bilo dovoljno da pojedini broj dospije u ruke čovjeka koji je znao čitati pa da sa sadržajem lista upozna gotovo cijelo selo.

List je pomagao buđenje narodne svijesti. Bio je južnoslavenski orijentiran te je ubrzo osvojio čitalačku publiku i prešao okvire Dalmacije. Pučki list je u prvo vrijeme donosio dijalektalne dijaloške priloge u splitskoj čakavštini, pa u bračkom, hvarskom, viškom govoru, pa su ti tekstovi i danas interesantni i korisni za studij čakavštine pod kraj XIX stoljeća. Danas najvredniji dio suradnje odnosio se na objavljivanje i prikupljanje narodnog stvaralaštva jer je dobar dio lista bio ispunjen priložima narodnih pjevača i pripovjedača. Te priloge su objavljivali istaknuti sakupljači narodnog blaga: Stjepan Dragoni, Juraj Kapić, Luka Lukić, Vicko Dobrić, Juraj Derossi i drugi, a bilo je i seljaka i seljanki, te je na taj način velik broj seljaka svojim usmenim i pismenim priložima aktivno sudjelovao u tom listu.

Čitajući danas Pučki list mogu se iz njega izvrsno sagledati životne prilike našeg sela s kraja XIX i s početka XX stoljeća, kao i tadašnje društvene odnose. A bogatstvo narodnog stvaralaštva svih vrsta što je objavljeno u Pučkom listu još ni danas nije proučeno, iako u tom pogledu Pučki list pruža dragocjenu građu o narodnoj umjetnosti, kao i o takozvanoj pučkoj književnosti, koja u najnovije vrijeme, naročito zahvaljujući studijama povjesnika književnosti Divne Zečević, dobija novo vrednovanje te se povezuje uz razvoj opće hrvatske književnosti.

Izlazi svake prve i treće subote u mjesecu. Zupada na godinu f. 1, na p6 godinu nov. 50, a svaki broj na p. 34 nov. Oglasi i drugi vrstbe računaju se po 10 nov: svaki redak. Novci i pisna ža'ju se na Uredništvo

POZDRAV PUKU.

Složio J. KAPIĆ.

Zdravi, braćo Varošani,
Manušani i Lučani,
zdravi, splitski svi težaci,
vi Hrvati veseljaci!

Zdravi i vi braćo draga,
što stojite vanka grada:
zdravi slavni Solinjani
i junački Poljičani!

Zdravi ostali svikolici,
što ste u splitskoj okolici
i težaci, što ste dalje,
svima vam se pozdrav šalje!

Zdravi da ste, rukotvorci
zanatlije i pomorci,
zdravi bili svi u skupa
vi sinovi našeg puka!

Svibanj mjesec evo svanu,
premalice nama granu,
opet žarko sunce sjaje
i svačemu život daje.

Trava klije, pup probije,
rosa zorom cvieće umije,
evatu ruže i ljubice,
zelene se livadice!

Po rudinam janjei skaču,
a majke im travu žvaču;
uz nječoban pismu piva
i na suneu on uživa.

Opet se je povratila
lastavica tica mila,
te pozdravlja svaku zoru
i poljanu, brig i goru.

Sve je opet sad veselo,
propiva je grad i selo,
pa evo ti ovog lita,
dragi puče, novog cvita.

Evo tebi „Pučkog Lista“,
iz Splita je slavnog mista,
te on leti na sve strane
megju svoje varošane.

I po selim „List“ proliće,
svud prosiplje miris-cviece,
na daleko on se šeće,
do gospode samo ne će.

„Pučki List“ je za te, puče,
da se stari, mladi uče,
pa otvori njemu vrata,
i primi ga kano brata.

I nediljom i blagdanom
nek ti bude „List“ zabavom,
i po kiši i po zimi
u ruke ga milo primi.

Dok se kućna čeljad grije,
neka jedan u „List“ štije,
prikraćće tako vrime,
a nauka biće svime.

Gospodaru, s govornikom,
nromeim, dieh pamenuick,
svima „Pučki List“ će kazati,
kako se je njima vladat.

Što se u svitu sve dogagja,
kako voće, vino ragja,
kako valja živit čisto,
kako ljubiti svoje misto;

kako jezik svoj voliti
i njime se ponositi,
kako hotit radi Boga
iskrnjega brata svoga;

kako valja rabotati,
neka trud se bolje plati,
kako ti je zdravu biti
„List“ će tebe naučiti.

U „Listu“ će bit pisama
od Splicićana, Poljićana
i ostalih krajišnika,
slušati ih biće dika!

U „Listu“ će biti šale
za velike i za male:
sinci tvoji, mili rode,
nastojće da ti ugone!

Tvoj „List“ dakle, mili puče,
ti pričekaj obiručke,
otvori mu širom vrata
i primi ga kano brata!

